

ΕΜΦΥΛΗ ΒΙΑ

- Η έμφυλη βία περιλαμβάνει κάθε βλαπτική πράξη και συμπεριφορά, που συμβαίνει λόγω φύλου ή σεξουαλικού προσανατολισμού.

- Διακρίνεται από τις άλλες μορφές βίας καθώς πηγάζει από την **ιστορικά διαπιστωμένη ανισότητα** στις σχέσεις κοινωνικής ισχύος/εξουσίας μεταξύ ανδρών και γυναικών, η οποία οδήγησε στην κυριαρχία των ανδρών επί των γυναικών και στις διακρίσεις σε βάρος τους.
- Η έμφυλη βία σε όλες της τις μορφές συνιστά ποινικό αδίκημα (συχνά κακουργηματική πράξη) και τιμωρείται αυστηρότατα από την ελληνική νομοθεσία. Μάλιστα με την επικύρωση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης από την Ελλάδα (2018), αποτυπώνονται πλέον με συστηματοποιημένο τρόπο και ποινικοποιούνται μορφές έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας, που ως τώρα δεν αναγνωρίζονταν νομικά ως τέτοιες (stalking, οικονομική βία, Ακρωτηριασμός Γυναικείων Γεννητικών Οργάνων, εξαναγκαστικός γάμος).

Ποια άτομα πλήττει;

- Οι γυναίκες και τα κορίτσια πλήττονται από την έμφυλη βία, στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων.
- Όλες οι γυναίκες μπορεί να υποστούν έμφυλη βία, ανεξάρτητα από την ηλικία, το μορφωτικό επίπεδο, την κοινωνική τάξη και την εθνικότητά τους.
- Ωστόσο, οι άνεργες, οι επισφαλώς εργαζόμενες, οι φτωχές γυναίκες και οι μετανάστριες, είναι πιο ευάλωτες, αφού δεν έχουν οικονομική ανεξαρτησία και κοινωνική στήριξη, με αποτέλεσμα να φοβούνται ακόμη περισσότερο να ζητήσουν βοήθεια.
- Η έμφυλη βία στρέφεται και εναντίον των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων (λεσβιών, ομοφυλόφιλων, αμφιφυλόφιλων, τρανς, ιντερσέξ). Χρησιμοποιείται ως τιμωρία απέναντι σε όσους και όσες «αψηφούν τις νόρμες του κοινωνικού φύλου»

Ποια είναι τα είδη και οι μορφές της;

- Οι βασικοί τύποι της είναι τέσσερις:
- Σεξουαλική, Σωματική, Ψυχολογική και Οικονομική βία.
- Οι μορφές της έμφυλης βίας είναι:
- Λεκτική, σωματική, ψυχολογική / συναισθηματική κακοποίηση, βιασμός, σεξουαλική βία, σεξουαλική παρενόχληση, εμπορία ανθρώπων (human trafficking), σεξουαλική εκμετάλλευση, οικονομική βία, εξαναγκαστικός γάμος, Ακρωτηριασμός Γυναικείων Γεννητικών Οργάνων, stalking.

- ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ (λεκτική και μη λεκτική): - Λεκτική κακοποίηση (προσβολές, φωνές, βρισιές, υποτίμηση, ταπείνωση, διάδοση αρνητικών φημών, κατηγορίες χωρίς λόγο, άσκηση κριτικής) - Συναισθηματικός εκφοβισμός (τρομοκρατία, απειλές, σπάσιμο αντικειμένων, καταστροφή προσωπικών αντικειμένων) - Έλλειψη ελευθερίας (απομόνωση από το οικογενειακό ή φιλικό της περιβάλλον, απαγόρευση οποιασδήποτε δραστηριότητας, ζήλια, έλεγχος προσωπικών αντικειμένων, υπαγόρευση τι θα φοράει)
- ΣΩΜΑΤΙΚΗ (συμπεριφορές που προκαλούν σωματικό πόνο ή τραυματισμό: χτυπήματα, κλωτσιές, γροθιές, εγκατάλειψη σε επικίνδυνο ή απομακρυσμένο μέρος, στέρηση βασικών αναγκών όπως τροφή, νερό) Πιο επικίνδυνη μορφή βίας
- ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ (σεξουαλική παρενόχληση, χειρονομίες, βιασμός)
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ (Απαγόρευση εργασίας, απαγόρευση πρόσβασης σε χρήματα και σε τραπεζικούς λογαριασμούς)

Ποιες είναι οι συνέπειές της;

- Η έμφυλη βία είναι ιδιαίτερα επώδυνο βίωμα. Οι άμεσες συνέπειές της είναι πολλαπλές.
- Απειλεί τη σωματική υγεία των γυναικών και των ατόμων, που την έχουν υποστεί ή κινδυνεύουν από αυτή. Οι σωματικές βλάβες, η ψυχική και συναισθηματική αποσταθεροποίηση, οι επιπλοκές στην εγκυμοσύνη, τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, ακόμη και ο θάνατος, είναι μερικές από τις συνέπειές της. Οι επιπτώσεις της είναι έντονες στην ψυχική και συναισθηματική υγεία. Ενδεικτικά αναφέρουμε:
- **μετατραυματικό στρες, ανασφάλεια, κατάθλιψη, θυμός, φόβος, ντροπή αυτοκαταστροφική διάθεση. Μάλιστα το θύμα συνήθως κατηγορεί και μισεί τον εαυτό του.**
- Τέλος δεν εκλείπουν και οι συνέπειες στην κοινωνικότητα των γυναικών, αφού συχνά όσες έχουν υποστεί έμφυλη βία κατηγορούνται οι ίδιες για όσα τους συνέβησαν, στιγματίζονται, απομονώνονται και απορρίπτονται από το κοινωνικό τους περιβάλλον, χάνουν την κοινωνική λειτουργικότητά τους, με συνέπειες και στα παιδιά τους σε περιπτώσεις ενδο-οικογενειακής βίας .

Στερεότυπα.

• «Τα στερεότυπα έχουν οριστεί ως η προκατειλημμένη σ
τάση ενός ατόμου ή μιας ομάδας που γενικεύεται σε ολόκ
ληρο έθνος, φυλή, φύλο ή θρησκεία.

- Συνήθως, ένας άνθρωπος που έχει γίνει αντικείμενο
στερεοτυπικών αντιλήψεων και προκαταλήψεων βρίσκεται
στη δύσκολη και καταπιεστική θέση να έχει δύο κοινωνικές
ταυτότητες: α) την πιθανή κοινωνική ταυτότητα, δηλαδή
αυτό που έχουν καθορίσει οι άλλοι για αυτόν και β) την
πραγματική ταυτότητα, δηλαδή αυτή που βιώνει ο ίδιος.

- Η προκατάληψη μαθαίνεται από τα μικρά παιδιά με το να ακούν τι λένε και να βλέπουν τι κάνουν οι γονείς τους, οι φίλοι τους και οι συμμαθητές τους και επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από τις φυλετικές στάσεις και προκαταλήψεις που επικρατούν στον κοινωνικό περίγυρο, μέσα στον οποίο μεγαλώνουν.

ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΟΥ ΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΒΙΑ ΠΟΥ ΥΦΙΣΤΑΝΤΑΙ

- «Αποστολή της γυναίκας είναι να κάνει παιδιά και να τα αναθρέφει, ενώ ο άντρας οφείλει να παρέχει στην οικογένειά του τα προς το ζην»
- «Άντε στην κουζίνα σου να πλύνεις κάνα πιάτο»
- «Κορίτσια πριγκίπισσες – αγόρια ιππότες»
- «Η δε γυνή ίνα φοβήται τον άνδρα»
- «Πώς ντύνεσαι έτσι, κορίτσι πράμα;»

• Πώς επιδρά η βία στην υγεία των γυναικών;

- Η βία κατά των γυναικών αποτελεί αίτιο τόσο θανάτων όσο και σοβαρών συνεπειών για την υγεία τους (non-fatal health consequences). Οι αιτίες θνησιμότητας περιλαμβάνουν την ανθρωποκτονία, την **αυτοκτονία**, την μητρική θνησιμότητα καθώς και τους θανάτους που σχετίζονται με το AIDS. Οι συνέπειες για την υγεία των γυναικών που σχετίζονται με την έμφυλη βία είναι οι κάτωθι:
 - τραυματισμοί και αναπηρία
 - ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη και μη-ασφαλής μέθοδος έκτρωσης
 - επιπλοκές κύησης και επιπλοκές κατά την γέννηση του μωρού, συμπεριλαμβανομένου του χαμηλού σωματικού βάρους του μωρού κατά την γέννηση του.
 - σεξουαλικά μεταδιδόμενες ασθένειες, συμπεριλαμβανομένου του ιού HIV
 - **κατάθλιψη** και **άγχος**
 - διαταραχές πρόσληψης τροφής και διαταραχές ύπνου
 - επικίνδυνη χρήση αλκοόλ και ναρκωτικών ουσιών
 - χαμηλή **αυτοεκτίμηση**
 - διαταραχή μετατραυματικού στρες
 - αυτοτραυματισμοί
 - γαστρεντερικές διαταραχές
 - σύνδρομο χρόνιου πόνου

- Παγκοσμίως, οι άνδρες είναι πιο πιθανόν να χάσουν τη ζωή τους εξαιτίας ένοπλης σύγκρουσης, διαπροσωπικής βίας από αγνώστους και αυτοκτονία, ενώ αντιθέτως οι γυναίκες συγκεντρώνουν μεγαλύτερη πιθανότητα να χάσουν τη ζωή τους από οικείο τους πρόσωπο, όπως ο σύζυγος ή ο ερωτικός σύντροφος ή μέλος του οικογενειακού περιβάλλοντος. Έτσι, οι γυναίκες συχνά σχετίζονται συναισθηματικά και εξαρτώνται οικονομικά από τους θύτες τους.
- - Οι επικρατούσες στάσεις σε πολλές κοινωνίες λειτουργούν ως μέσο δικαιολόγησης, ανοχής ή ακόμη και αποδοχής της βίας κατά των γυναικών, κατηγορώντας συχνά τις γυναίκες για την βία την οποία βιώνουν *(ενοχοποίηση του θύματος).
- - Οι συγκεκριμένες στάσεις και συμπεριφορές πηγάζουν κυρίως από παραδοσιακές αντιλήψεις που εκλαμβάνουν τις γυναίκες ως υποδεέστερες και κατώτερες των ανδρών ή παρέχουν το δικαίωμα για την χρήση βίας με στόχο τον έλεγχο των γυναικών.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΈΜΦΥΛΗΣ ΒΙΑΣ

- Συμβουλευτικό Κέντρο Γυναικών Δήμου Κεφαλλονιάς Τηλ. 26710-20022 (Δευτέρα έως Παρασκευή 7:30-15:30) E-mail: kesy@kefallonia.gov.gr
- Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (Γ.Γ.Ι.Φ.) Τηλεφωνική Γραμμή SOS: 15900, καθημερινά & Σαββατοκύριακα 24 ώρες E-mail: sos15900@isotita.gr
- Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.) Τηλεφωνική Γραμμή SOS: 197, καθημερινά & Σαββατοκύριακα 24 ώρες Τηλεφωνική Γραμμή SOS: 210-197 (για κλήσεις από την υπόλοιπη Ελλάδα)
- Γραφείο Ισότητας Δήμου Αθηναίων Τηλ.: 210 5244657 E-mail: isotita@cityofathens.gr
- Κέντρο Στήριξης Οικογένειας Ιεράς Αρχιεπισκοπής Τηλ.: 210 3811274, 210 3841536 E-mail: keso@otenet.gr
- Χαμόγελο του Παιδιού Τηλεφωνική Γραμμή SOS: 1056, καθημερινά & Σαββατοκύριακα 24 ώρες E-mail: info@hamogelo.gr
- Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της Βίας Τηλ.: 210 9225491 E-mail: info@antiviolence-net.e

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Άρτεμις Πάνα – Στάλω Λέστα, Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου, «Youth4Youth: Εκπαιδευτικό Εγχειρίδιο για την ενδυνάμωση των νέων για την πρόληψη της έμφυλης βίας μέσω αλληλοδιδακτικής προσέγγισης», 2012, Κύπρος
- Ευρωπαϊκό Δίκτυο κατά της Βίας, «Ευαισθητοποίηση για την Ισότητα των Φύλων ενάντια στη Βία μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων», Ελληνική Έκδοση, Τεύχος IV, 2011, Αθήνα
- Σ. Βλαχόπουλος - Α. Γεωργούλας - Ν. Ιντζεσίλογλου - Α. Κάλφας - Ε. Μπρίκα, Κοινωνιολογία Γ' Λυκείου, Ο.Ε.Δ.Β., Έκδοση Α', 1998, Αθήνα

